

De afgelopen weken hebben we in het evangelie diverse parabels van Jezus gehoord. Meestal gaan deze over het Rijk der hemelen. In elk van die gelijkenissen komt een bepaald aspect van dit Rijk naar voren. Vorige week werd het Rijk der hemelen vergeleken met *een man die op zijn akker goed zaad had gezaaid*. (Mt. 13,24) En met een mosterdzaadje en met gist. Vandaag horen we dat het Rijk der hemelen lijkt op een schat, verborgen in een akker. Ook lijkt het Rijk der hemelen op een koopman, op zoek naar mooie parels. En: het Rijk der hemelen lijkt op een sleepnet. De vierde parabel vergelijkt een schriftgeleerde met een huisvader en het is op het eerste gezicht niet erg duidelijk waarom deze tekst toegevoegd is.

Jezus sprak tot het volk in gelijkenissen en zonder gelijkenissen leerde Hij hen niets. (Mt. 13,34) En toen de leerlingen Hem herover ondervroegen, antwoordde Hij: *Aan u is het gegeven de geheimen van het Rijk der hemelen te kennen, maar aan hen is het niet gegeven*. (Mt. 13,11) Op deze wijze geeft Jezus aan dat er steeds twee verschillende niveau's aanwezig zijn in zijn gelijkenissen. Het ene is de meest voor de hand liggende verklaring die ieder direct inziet vanuit het praktisch leven. Die is voor het volk bedoeld en Jezus zei daarover: *Als ik tot hen spreek in gelijkenissen dan is het omdat zij, ofschoon zij ogen hebben, niet zien en ofschoon zij oren hebben niet horen of begrijpen*. (Mt. 13,14) Maar voor zijn leerlingen geldt: *Gelukkig uw ogen, omdat zij zien, en uw oren, omdat zij horen*. (Mt. 13,16)

Zo kunnen we de gelijkenissen van vandaag bekijken met de ogen van het volk of van de leerlingen, beluisteren met de oren van het volk of met die van de leerlingen.

Laten we dan eerst maar eens kijken naar de 'gewone' uitleg. In de twee eerste parabels gaat het over iets van grote waarde dat gevonden wordt en waarvoor we alles over moeten hebben. Zo is het Rijk der hemelen. Want het is het kostbaarste bezit dat er is. We moeten dus bereid zijn om daar alles voor op te geven, ons bezit, ons geld, enz.. Het Rijk der hemelen is ook een soort sleepnet waardoor onderscheid gemaakt wordt tussen goeden en kwaden, tussen rechtvaardigen en slechten. Met andere woorden: zorg maar dat je tot de rechtvaardigen behoort, want anders loopt het verkeerd met je af. Jezus vraagt: *Hebt gij dit alles begrepen?* En wij antwoorden netjes: *Ja, Heer*. En wat doet die schriftgeleerde daar nu ineens bij? Nou, schriftgeleerden kunnen ons precies aangeven wat we wel en niet moeten doen.

We hebben zo een paar mooie, moralistische parabels waardoor we weten waar we aan toe zijn en aan de slag kunnen. Ik hoef mijn preek nu alleen nog met Amen af te sluiten en we kunnen het Credo gaan zingen...

Er is echter een probleem. Jezus heeft ons geleerd dat er twee verschillende verklaringen waren, één voor het volk en een andere voor de leerlingen, waarbij wij ons graag willen aansluiten. Als we wat nauwkeuriger lezen en ook de andere parabels voor ogen houden beseffen we dat Jezus misschien wel iets anders zegt. Of nauwkeuriger: Jezus zegt

het anders dan wij zouden verwachten. Zo zegt Hij niet: het Rijk der hemelen lijkt op een parel. En ook niet: het Rijk der hemelen lijkt op de manden waar de goede vissen in terecht komen. En die man met die schat? Het Rijk lijkt op een schat, maar hij koopt een akker ... En hoe kan hij nu een verborgen schat vinden op een akker die niet van hem is? Als u er verder over nadentkt dan zijn deze parabels, maar eigenlijk alle parabels van Jezus, op een aantal punten, laat ik het netjes uitdrukken, wat ongelukkig geformuleerd. Of toch niet? Geven de onregelmatigheden in de verhaaltjes niet op een verborgen wijze aan waar het Jezus op een dieper niveau om te doen is? Dwingen ze ons niet om onze ogen te openen en te luisteren met onze oren?

Bijna alle parabels over het Rijk der hemelen gaan op het eerste gezicht over wat wij moeten doen. Ze zijn moralistisch van aard, zo lijkt het. Maar ze blijken bij nader inzicht niet te gaan over wat wij doen, maar over wat God doet. Wij ondergaan het Rijk der hemelen. Het Rijk der hemelen gaat allereerst over God en zijn Messias, Jezus Christus. Deze is zelf het Rijk der hemelen. God is zelf de hemel. En wij worden opgenomen in zijn Rijk, in Hemzelf, krijgen deel aan het binnen-goddelijk liefdesleven tussen Vader en Zoon in de Geest. Niet de moralistische uitleg die voor de hand ligt, of beter gezegd, niet alleen de moralistische uitleg wil Jezus ons voorhouden. Hij wil dat we dieper kijken, beter luisteren naar zijn woorden. Hij heeft zich verborgen in de akker als een schat en zorgt ervoor dat Hij gevonden wordt. Hij is de parel die ons door zijn schittering aantrekt en verlekt om op zoek te gaan. Hij is ook het sleepnet dat op het einde der tijden een scheiding maakt tussen schapen en bokken.

De parabels van Jezus gaan steeds op een diepere manier over wat God doet en niet zozeer wat de mens doet of moet doen. Dat is het tweede en diepere niveau, bedoeld voor zijn leerlingen, ook voor ons. Want Hij zegt: *Aan u is het gegeven de geheimen van het Rijk der hemelen te kennen.*

God is verborgen en laat zich vinden. Hij lokt ons door zijn schittering en Hij zal ons in de juiste mand doen op het einde der tijden. Hij is zelf het Rijk der hemelen dat ons wordt beloofd.

Daarom is iedere schriftgeleerde die onderwezen is in het Rijk der hemelen op de hoogte van de dubbele uitleg van de Schrift en gelijk aan een huisvader die uit zijn schat nieuw en oud, de diepere en de gewone moralistische uitleg, te voorschijn haalt.